

Prvá waldorfská trieda školy v Košiciach

V metropole východu Slovenska, v Košiciach, sa september 2012 nesie v duchu naplnenia toho, čo sme dlho očakávali a na čom sme počas mnohých rokov intenzívne pracovali. **V septembri 2012 otvárame 1. triedu waldorfskej školy.**

Počiatočný impulz a prvé pokusy

Cesta k nej bola spleť a jej prvotný impulz spadá od obdobia, keď v Čechách z porevolučného nadšenia vzniklo 6 waldorfských škôl a bolo naplno rozbehnuté waldorfské vzdelávanie učiteľov (začal sa práve 2. cyklus – tzv. Příbramský kurz). V tom istom čase sa práve v Košiciach, ako prvom mieste na Slovensku, stretli nadšenci z radov učiteľov a rodičov, ktorí sa cítili oslovení touto pedagogikou. Toto počiatočné nadšenie vyvrcholilo otvorením tried s prvkami waldorfskej pedagogiky na štátnej škole (ZŠ Družicová). V prostredí Slovenska išlo o niečo výnimočné, inovatívne a jedinečné.

Cyklické kurzy pre pedagógov a podporu týchto iniciatív mali vtedy na starosti lektori z Holandska pod vedením Cornelisa Boogarda. Vedenie školy a učelia prvého stupňa si prešli ročným vzdelávacím cyklom. Zaoberať sa touto pedagogikou hlbšie a ďalej sa vzdelávať, však nebolo ich zámerom. Akoby si vystačili s nálepkou inakosti a inovatívnosti medzi školami na Slovensku. Postupne aj holandskí mentori videli, že snaha o spoluprácu je jednostranná a nemá reálnu budúcnosť. Preto svoje aktivity z Košíc postupne stiahli. Projekt s prvkami waldorfskej pedagogiky na spomínanej škole išiel dostratena a napokon, po 10 rokoch, bol oficiálne ukončený.

Z tohto prúdu sa ešte počas trvania vyššie spomínaného projektu vyčlenila neveliká skupina rodičov a učiteľov s vážnym záujmom o antroposofiu a pedagogiku založenú na jej základoch. Nechceli len prvky, chceli skutočnú waldorfskú školu. Táto iniciatíva sa v roku 1996 sformovala do občianskeho združenia Spoločnosť priateľov slobodnej výchovy a vzdelávania „Kridla“.

„Kridla“ ďalej niesli a rozvíjali tento počiatočný impulz – a robia tak až do dnešného dňa. V tejto dobe vzniká malá skupina, ktorá sa venuje štúdiu diel Rudolfa Steinera. Podnet k tomuto štúdiu prišiel práve z príbramského vzdelávania, ktoré viedol docent Ján Dostal. Okrem toho robili členovia „Kridel“ osvetovú činnosť smerom ku košickej verejnosti, napr. 3-dňový prednáškový cyklus pána Dostala a medzinárodnú putovnú výstavu z Holandska prezentujúcu waldorfské školy a pedagogiku.

Desať rokov k waldorfskej škole v Košiciach

V roku 2002 „Kridla“ podnikli pokus o založenie waldorfskej školy v Košiciach. V tom čase už na Slovensku prebiehalo 3-ročné waldorfské vzdelávanie pre učiteľov. Na jednom z orientačných kurzov sa ocitla aj riaditeľka jednej štátnej základnej školy, ktorej sa táto pedagogika zapáčila, a ktorá sa zároveň usilovala udržať pri živote svoju školu s klesajúcim počtom žiakov. Podľa jej návrhu bolo možné existovať ako waldorfské triedy v rámci štátnej školy. Do tohto obdobia spadá nový školský zákon, ktorý priniesol zmenu financovania škôl v závislosti od počtu žiakov (tzv. normatív na žiaka). V tom roku sme zapísali do 1. ročníka 11 detí, avšak nový zákon o financovaní neumožnil otvoriť triedu s tak malým počtom žiakov. Tu niekde prichádza rozhodnutie, začať v Košiciach najskôr so založením waldorfskej materskej školy.

Waldorfská škôlka v Košiciach

O 4 roky neskôr, v roku 2006, sa nám to podarilo – otvorili sme jednu triedu škôlky. Nazvali

sme ju Detský klub Studnička a prvé mesiace fungovala ako materské centrum. Aj keď je Studnička waldorfskou škôlkou v medzinárodnej rodine waldorfských zariadení, zo strany štátu nemá štatút materskej školy, teda nie je zaradená do siete materských škôl na Slovensku. Preto nedostáva žiadne príspevky od štátu a funguje len z podpory rodičov a vďaka skromným platom učiteliek. Dnes záujem o waldorfskú škôlku v Košiciach prevyšuje možnosti jednej triedy a hľadáme priestory pre otvorenie ďalšej škôlkarskej triedy.

Od škôlky ku škole

Košickú waldorfskú škôlku navštevovali aj deti členov „Krídel“, ktoré postupne dorastali do školskej zrelosti, a tak potreba otvorenia waldorfskej základnej školy bola čoraz naliehavejšia. Tým medzníkom sa stal práve rok 2012.

Na tomto mieste musíme priblížiť situáciu v Bratislave, kde v roku 2001 bola založená 1. súkromná waldorfská škola na Slovensku. Z pohľadu štátu bola od začiatku v experimentálnom overovaní a počas tohto obdobia žiadna ďalšia waldorfská škola na Slovensku vzniknúť nemohla. Po 9-tich rokoch overovania bol ministerstvom školstva tento experiment predĺžený o ďalšie 3 roky a tento stav experimentu trvá dodnes. Ministerstvo neurobilo žiaden záver pre situáciu na Slovensku a po uplynutí predĺženej lehoty troch rokov nie je jasné ako tento experiment vyhodnotí. Samostatná škola v Košiciach teda vzniknúť nemohla, a tak jediné riešenie, ktoré nečakane prišlo práve z ministerstva, bolo, aby sme vznikli ako alokovaná trieda bratislavskej školy. Bratislavská škola túto možnosť podporila. Samotné otvorenie triedy v Košiciach potrebovalo rok a pol príprav. Začali sme oslovením širšej verejnosti – usporiadali sme 3 cykly prednášok v centre mesta o waldorfskej pedagogike, ktoré postupne viedli Wolfgang Schad, Brigitte Goldmann, Tomáš Zdražil a Renáta Blaschke. Od septembra 2011 sme začali raz mesačne prácu s rodičmi, ktorí prejavili o školu záujem. V januári nasledoval zápis do 1. ročníka. Na zápis prišlo 14 detí, 12 ich bolo prijatých, z toho 5 detí z waldorfskej škôlky. Do Košíc, na tieto stretnutia, pravidelne prichádzala Renáta Blaschke, učiteľka, ktorá viedla úplne prvú triedu bratislavskej waldorfskej školy až po jej posledný – deviaty ročník. Jej rozhodnutie, postupne ukončiť pedagogickú činnosť v Bratislave a presunúť svoje pôsobenie do Košíc, bolo rozhodujúce aj pre termín otvorenia košickej triedy. Prvú triedu v Košiciach povedie ona, učiteľka s viac ako 11-ročnou pedagogickou skúsenosťou na waldorfskej škole.

Rovnaký čas, jeden a pol roka, prebiehal proces okolo zabezpečenia priestorov pre alokovanú triedu, ktorý prešiel viacerými prekážkami. Zčať sme chceli v priestoroch fungujúcej školy, pretože samostatnú budovu by sme finančne na začiatku nevedeli zvládnuť. Zabeňnuté školy nás však vnímali ako svoju konkurenciu. Vznikla aj iná prekážka – poslanci mesta neboli schopní za celý rok schváliť nové pravidla prenajímania školských priestorov a po celý ten čas bolo ich prenajímanie pozastavené. Napokon sa nám ponúkli priestory na sídliskovej strednej škole, na Obchodnej akadémii na Polárnej ulici 1, v južnej časti mesta. Od prvých stretnutí s riaditeľom školy až po podpísanie zmluvy išlo až do posledného momentu o dramatický proces. Svedčí o tom aj fakt, že zmluva o prenájme s riaditeľom tejto strednej školy bola podpísaná až necelý mesiac pred začiatkom školského roka (v auguste 2012) a v čase, keď píšeme tento článok čaká na schválenie a podpis na Vyššom územnom celku.

Otvorenie prvej waldorfskej triedy v Košiciach rok a pol intenzívne pripravovalo päťčlenné kolégium učiteľov. Jeden víkend v mesiaci sme sa venovali, okrem riešenia organizačných záležitostí, štúdiu článkov Rudolfa Steinera o pedagogike, ktoré nám zanechal pri svojej návšteve ich prekladateľ Tomáš Zdražil, a ktoré neskôr vyšli pod názvom Antroposofie a pedagogika.

Prvá waldorfská trieda základnej školy v Košiciach začína v priestoroch strednej školy, kde má na 2 roky prenajaté 2 triedy, kabinet, toalety a chodbu so samostatným vchodom. Keďže otvorenie waldorfskej 1. triedy v Košiciach bolo do poslednej chvíle neisté a spojené s toľkými prekážkami, vnímame, že nám bola darovaná možnosť začať. Možnosť, za ktorú sme vďační. Začíname s 10-timi deťmi a veríme, že ich onedlho bude viac. Sme vďační za priestory, v ktorých začíname i za ústretovosť bratislavskej školy prijať nás pod svoj plášť. Našou snahou je otvoriť postupne ďalšie triedy, nájsť samostatnú budovu a hneď ako nám to legislatíva dovolí, byť samostatnou 2. waldorfskou školou na Slovensku.

Ľudmila Jakobová a Miroslava Lešinská
12. augusta 2012.

Prevzaté z <http://kosice.iwaldorf.sk>